

UCHWAŁA NR XXV/203/2018

RADY GMINY AUGUSTÓW

z dnia 28 marca 2018 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2232; z 2018 r. poz. 130) w związku z art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 60, poz. 1292 i poz. 2217; z 2018 r. poz. 107) Rada Gminy Augustów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Chmielewski

Załącznik do Uchwały Nr XXV/203/2018
Rady Gminy Augustów z dnia 28 marca 2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Augustów, 2018

Spis treści

- I. Wprowadzenie.
- II. Uzasadnienie wprowadzenia programu.
- III. Diagnoza demograficzna w Gminie Augustów.
- IV. Diagnoza społeczna.
- V. Analiza SWOT.
- VI. Adresaci programu.
- VII. Cele programu.
- VIII. Realizatorzy programu.
- IX. Źródła finansowania.
- X. Monitorowanie programu.

I. Wprowadzenie

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, jak i materialno-bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem wypełniająca swoje zadania stanowi dla swoich członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których najniebezpieczniejsze są zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie może uczynić daną rodzinę dysfunkcyjną, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, które mają charakter złożony, wymagający interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji nie spełnia ona swoich podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do pojęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Polityka prorodzinna powinna bowiem odpowiadać na współczesne wyzwania wynikające z przemian rodziny i uwarunkowań oddziałujących na jej funkcjonowanie. Powinna być ukierunkowana na wspieranie i pomoc w przewyciężaniu trudności, a w konsekwencji na usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Gminny Program wspierania rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania powinny koncentrować

się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

II. Uzasadnienie wprowadzenia programu

Zgodnie z art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2017 r., poz.697 ze zm.) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle zadań ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w gminie Augustów na lata 2018-2020. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Podstawa prawna

Gminny Program wspierania rodziny na lata 2018-2020 jest spójny z kierunkami działań przyjętych w szczególności w następujących aktach prawnych:

1. Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.).
2. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.).
3. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
4. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Augustów na lata 2016-2026.

III. Diagnoza demograficzna w Gminie Augustów

Gmina Augustów jest gminą wiejską znajdującą się w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim. Otacza miasto Augustów, liczy 36 sołectw. Zajmuje powierzchnię 26,652 ha. Miejscowości należące do gminy Augustów:

Białobrzegi, Biernatki, Bór, Chomontowo, Czarnucha, Czerkiesy, Gabowe Grądy, Gliniski, Góry, Grabowo, Grabowo - Kolonie, Jabłońskie, Janówka, Jeziorki, Kolnica, Kolnica BSD, Komaszówka, Mazurki, Mikołajówek, Netta Pierwsza, Netta Folwark, Netta Druga, Obuchowizna, Osowy Grąd, Ponizie, Posielanie, Promiski, Pruska Mała, Pruska Wielka, Rutki Nowe, Rutki Stare, Rzepiski, Świderek, Topiłówka, Turówka, Twardy Róg, Uścianki, Żarnowo Drugie, Żarnowo Pierwsze, Żarnowo Trzecie.

Liczba mieszkańców zameldowanych na terenie gminy Augustów wynosi 6894 osoby (Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy Augustów, stan na dzień 31.12.2017r.

IV. Diagnoza społeczna

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy, objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie.

Na dzień 31.12.2017r. wsparciem GOPS-u objęto 163 rodzin.

Głównym powodem udzielania pomocy jest:

- ubóstwo	54 rodzin
- bezrobocie	31 rodzin
- niepełnosprawność	37 rodzin
- długotrwała lub ciężka choroba	38 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	20 rodzin

W gminie obserwuje się, podobnie jak w całym kraju, takie problemy jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegany jest kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Związane jest to często z innymi problemami występującymi w rodzinie, tj. utrata pracy, brak środków na bieżące utrzymanie, uzależnienia, zjawisko przemocy.

Na podstawie danych opracowanych na podstawie sprawozdań oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2015-2017 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przedstawia się podobnie. Na wysokim poziomie utrzymuje się liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej (tabela nr 1)

Tabela Nr 1. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Rok	Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta
2015	21
2016	17
2017	16

V. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wyszkolona kadra pracownicza, - dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, - realizacja programów osłonowych i profilaktycznych, - zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny, - otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - działanie lokalnych jednostek organizacyjnych, instytucji i organizacji na rzecz lokalnego wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - brak punktu konsultacyjnego i specjalistycznej pomocy psychologa' - brak wolontariatu' - niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz rodziny.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych, - rosnąca świadomość społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> - złożoność problemów rodziny, - niespójne przepisy prawne, - degradacja relacji rodzinnych.

VI. Adresaci programu

Adresatami programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, zagrożone w szczególności ubóstwem, przemocą w rodzinie, problemem uzależnień oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

VII. Cele programu

1. Cel główny

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

2. Cele szczegółowe:

a) Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- Pracę socjalną, polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodzin;

b) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzicom w ramach ustawy o pomocy społecznej;
- objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie Gminy Augustów;
- zabezpieczenie środków na odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej;

c) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz

przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia;

- zapewnienie opieki asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie dzieci pozostają bez pracy;
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, zarówno dzieci, jak i rodziców motywowanie do podjęcia terapii i monitorowanie terapii;
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji (osoby uzależnione, osoby stosujące przemoc w rodzinie) – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policją i Lokalnym Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Augustów;
- współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, Policją, placówkami służby zdrowia, sądami, PCPR, w celu poprawy sytuacji rodzin pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

d) dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodzin naturalnych, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

VIII. Realizatorzy programu:

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcje wspierające:

- a) Urząd Gminy Augustów;
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- c) Lokalny Zespół Interdyscyplinarny Gminy Augustów;
- d) Komenda Powiatowa Policji w Augustowie;
- e) Centrum Kultury i Biblioteka Gminy Augustów;

- f) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie;
- g) Kuratorzy sądowi;
- h) Szkoły z terenu Gminy Augustów;
- i) Ośrodek Zdrowia w Janówce.

IX. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Augustów, dotacji oraz środków pozabudżetowych, pozyskanych z innych źródeł.

X. Monitorowanie programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedstawienie co roku Radzie Gminy Augustów sprawozdania z realizacji programu do dnia 31 marca za rok poprzedni.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017r., poz. 697 ze zm.) nakłada na gminy obowiązek w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi, które pozbawione są prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej.

Art. 176 pkt. 1 oraz art. 179 wymienionej wyżej ustawy stanowią, że do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, które przyjmowane są po uwzględnieniu potrzeb, związanych z realizacją zadań, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.